

УДК 94(73):94(317)141.312(2025)

<http://doi.org/10.46869/2707-6776-2026-33-6>

Кудряченко А.І.

<http://orcid.org/0000-0002-3833-989X>

Мартинов А.Ю.

<http://orcid.org/0000-0002-9802-5980>

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЄВРОАТЛАНТИЧНИХ ВІДНОСИН ЗА 47-го ПРЕЗИДЕНТА США ДОНАЛЬДА ТРАМПА

У статті висвітлені тенденції трансформації відносин між Європейським Союзом і США за 47-го президента США Дональда Трампа. Євроатлантичні відносини вже не є пріоритетом для Сполучених Штатів, чий інтереси дедалі більше зосереджуються на Західній півкулі та Індійсько-Тихоокеанському геополітичному просторі. Показані основні ідеологічні, геополітичні та економічні протиріччя, з якими стикаються Європейський Союз та США. Висвітлені відмінності між ліберальним європейським проектом інтеграції і консервативно-популістським трампістським трендом «Make America great again». **Методологічна основа** статті ґрунтується на компаративістському дослідженні сучасних політичних процесів в Європейському Союзі і США. **Наукова новизна.** Адміністрація Дональда Трампа зробила ставку на підтримку європейських скептиків у країнах Євросоюзу та демонтажу ліберального проекту європейської інтеграції. Показані межі можливого компромісу та виведення трансатлантичних відносин із кризи. У **висновках** зазначається, що історичний виклик відносинам між Євросоюзом і США є закономірним наслідком зміни політичної парадигми розвитку Сполучених Штатів із ліберальної на консервативно-популістську.

Ключові слова: Гренландія, Європейський Союз, євроатлантичні відносини, ліберальний проект європейської інтеграції, європейський скептицизм, Сполучені Штати Америки, Трамп.

Актуальність статті обумовлена динамічними змінами, які впродовж 2025-2026 років відбулися у відносинах між Європейським Союзом і США. Прихід США в Європу після 1945 р. не лише захистив Старий континент в умовах «холодної війни» та міжблокового протистояння, а й сприяв започаткуванню процесу європейської інтеграції. В міру успіху зазначеного процесу США почали розглядати ЄС як конкурента, особливо після введення в готівковий обіг 2002 р. спільної європейської грошової одиниці євро. Історично 250 років тому США 1776 р. позиціонували себе як антитезу Старому порядку в Європі з його авторитарною ієрархією та відсутністю релігійної свободи. Після Великої французької революції 1789-1799 рр. США кожного разу успішно користались послабленням Європи. В 1804 р. за безцінь США купили у Наполеона Бонапарта Луїзіану. Революція 1848 р. і голод в Ірландії відкрив США для європейських емігрантів. Дві світові війни, нацизм і комунізм розділили і послабили Європу, натомість зробили США лідером західного світу. Європа

комфортно почувалась під американським військово-політичним захистом та не відчувала потреби послідовно розвивати власний оборонний потенціал. США відіграли ключову роль у завершенні «війн за спадок» колишньої Югославії (Дейтонські угоди 1995 р. та проголошення незалежності Косово 2008 р.). Війна проти світового тероризму після 11 вересня 2001 р. консолідувала ЄС і США, але вже війна в Іраку 2003 р. розколола ЄС щодо законності інтервенції з метою зміни режиму Саддама Хусейна. За 44-го президента Барака Обама (2008-2016) здавалося, ЄС і США повернулись до гармонійних євроатлантичних відносин. Але вже 45-й президент США Д. Трамп (2016-2020) поставив питання більшої відповідальності ЄС за власну безпеку. Коливання в розвитку євроатлантичних відносин тривали за 46-го президента США Дж. Байдена (2021-2024), коли здавалося, що «Америка повернулась» і настав час нового атлантизму. Однак за 47-го президента США Д. Трампа криза євроатлантичних відносин вийшла на якісно новий рівень.

Метою статті є аналіз причин і перших наслідків трансформації євроатлантичних відносин між Європейським Союзом і США.

Огляд наукової літератури. Інструменти зовнішньої політики США у контексті відносин між американськими інститутами влади: Президентом, Конгресом, Верховним Судом США показані у сімнадцятому виданні фундаментальної праці «Американська система влади. Повноваження і мета». У монографії зазначається як ідеалісти вважають, що зовнішня політика США повинна мати вищу мету, ніж просто переслідування інтересів, а Сполучені Штати мали би вдаватися до сили лише як крайнього засобу [1, с. 867]. Ці коливання між ідеалізмом і реалізмом тривають впродовж 250-річної історії США. «Історія президентських виборів у США» В. Миленко не лише розповідає про те, як влаштована і функціонує американська політична система, а й дозволяє побачити місце зовнішньополітичних тем загалом і відносин з Європою, зокрема, в політичній боротьбі за владу в США. Відмінним було ставлення до України. Тиск на президента В. Зеленського був серед причин невдалої спроби імпічменту Д. Трампу за його 45-го президентства [4, с. 293]. Справжній ідеологічний розкол американського суспільства автор В. Миленко пов'язує із президентськими виборами 2020 року [4, с. 296].

Стратег і практик американської зовнішньої політики Генрі Кіссінджер писав, що європейська інтеграція після Другої світової війни стала «наріжним каменем нового європейського порядку» [3, с.91]. Автор песимістично прогнозував, «якщо Сполучені Штати у сфері політики, економіки і оборони відокремляться від Європи, то стануть геополітичним островом біля берегів Євразії, а сама Європа може перетворитися на придаток до Азії і Близького Сходу» [3, с. 99].

Іншої точки зору дотримується призначений у грудні 2024 р. на посаду заступника міністра оборони США з політичних питань Елбрідж Колбі онук колишнього директора ЦРУ (1973-1976) Уїльяма Колбі. На думку Е. Колбі, яку

він розгорнуто аргументував у монографії «Стратегія заперечення. Американська оборона в епоху конфлікту між великими державами» (2022), головним викликом для США є Китай, тому заради протистояння йому потрібно обмежити американські зобов'язання в інших регіонах земної кулі, включно з Європою [10, р. 202]. Тобто виходить, що розворот Трампа щодо Європи це не випадок, чи зла воля особистості, а об'єктивна тенденція. Незалежно від оціночних суджень необхідно визнати, що Д. Трамп на другий президентський термін прийшов із власною командою, стратегічним баченням майбутнього та політичною волею рухатись до нього. Всього цього не було у Демократичної партії США, яка власне тому в листопаді 2024 р. й програла вибори.

Виклад основного матеріалу. Відносини зі США традиційно вважались в 1990-ті рр. спільним глобальним лідерством [2, с. 119]. Здавалося, що поразка Д. Трампа в 2020 р. повернула нормалізацію в трансатлантичні відносини за адміністрації 46-го президента США Дж. Байдена. Однак навіть впродовж 2021-2024 рр. не було подолано негативний спадок 45-го президента США Д. Трампа, який він залишив відносинам між США та ЄС. Зокрема, сторони не повернулись до реалізації проекту створення трансатлантичної зони вільної торгівлі. Пандемія 2020-2022 рр. зробила неможливим повернення до ідеї 44-го президента США Барака Обами щодо створення трансатлантичної зони вільної торгівлі. Потім масштабування російської агресії проти України в 2022-2026 рр. зробило пріоритетом зміцнення Північноатлантичного альянсу. Однак за короткий час вирішити це завдання не вдалося. Ліберальні європейські еліти не побачили справжній масштаб ідеологічного повороту в США від ліберального-консерватизму та лівого лібералізму до радикального консервативного популізму. Хоча в самому ЄС такий поворот здійснила ще в 2010-х рр. Угорщина на чолі з В. Орбаном, еліти країн «ядра» європейської інтеграції, такі як Німеччина, Франція, Італія, Бельгія, Нідерланди більше уваги приділяли створенню страхових механізмів від приходу до влади власних правих популістів, умовних «європейських трампістів». В Німеччині мова йде про партію «Альтернатива для Німеччини». У Франції це «Національне об'єднання», в Італії «Північна Ліга», в Нідерландах «Партія свободи», в Бельгії «Новий фламандський альянс» (її лідер Барт де Вевер прем'єр-міністр з 3 лютого 2025 р.). Ці тенденції давали підстави адміністрації Д. Трампа вважати, що можливо замінити в країнах Євросоюзу ліві ліберальні еліти на ідеологічні більш близькі право-популістські контр-еліти. Це може бути стратегічним завданням євроатлантичної політики 48-го президента США, який він представлятиме трампістський ідеологічний сегмент.

В науковій літературі помітною є тенденція до поглибленого аналізу «несподіваного» ідеологічного розколу між лібералами і консерваторами, який відбувається, починаючи з 2010-х років. Ф. Фукуяма звернув увагу на сучасні протиріччя лібералізму в умовах відкритого інформаційного суспільства, яке

стало цифровим. Передусім ці протиріччя обумовлені тим, що прогресивні ліві відмовляються визнавати реальне різноманіття суспільств. Ідеологічний розкол ставить під питання неупередженість держави, тобто рівності громадян без огляду на особистості чи зв'язки з політиками. Популісти побоюються федералізму (за європейською термінологією субсидіарність) і наполягають на передачі влади на найнижчі рівні правління. Захист свободи слова з відповідним розумінням потреби обмежень у висловлюваннях, судячи з лютневої 2025 р. промови віце-президента США Д. Венса на «Мюнхенській конференції з питань міжнародної безпеки» маркером ідеологічних відмінностей між США та ЄС. Визнання примату індивідуальних прав над правами культурних груп також стало для правих консерваторів сумнівною темою. Перша поправка до американської конституції мала на меті захищати свободу віросповідання, а не свободу громадян від релігії [6, с. 138]. Ліві ліберали сприймають консерваторів як реакціонерів, упереджених щодо гендерної чи расової інклюзивності. Британський консервативний ідеолог Р. Скрутон шукає відповіді на питання, як бути консерватором. Він визначає консервативні цінності, такі як мир, свобода, закон, ввічливість, громадянський дух, безпека власності й родинного життя [5, с. 9]. Системним опонентом цих цінностей автор вважає іслам, який ставить релігію над національною приналежністю як маркера ідентичності.

Публічними проявами цих протиріч стали виступи на «Мюнхенській конференції з питань міжнародної безпеки» в лютому 2025 р. віце-президента США Дж. Венса і в лютому 2026 р. державного секретаря М. Рубіо. У першому випадку мова йшла про різне розуміння цінностей демократії і свободи слова. У другому випадку наголошувалось на, зважаючи на 250-річчя декларації незалежності США, європейських витоках Сполучених Штатів, та важливості Європи як сильного союзника.

Обрання німецького канцлера Ф. Мерца майже збіглося в часі з інавгурацією 47-го президента США Д. Трампа. Це був час, коли США радикально переглядали роль і місце євроатлантичної співпраці в ієрархії своїх інтересів. Генрі Кіссінджер писав, що американську амбівалентність описав колишній державний секретар Дж. Шульц: «Американці, будучи моральним народом, бажають, щоб їхня зовнішня політика відображала цінності, які ми сповідуємо як нація. Але американці, будучи практичним народом, також хочуть, щоб їх зовнішня політика була ефективною» [3, с. 326]. Трамп орієнтований саме на ефективність, особливо у бізнесових розрахунках.

Коментуючи перспективу канцлерства Ф. Мерца, колишній словацький прем'єр-міністр Мікулош Дзуринда зазначав, що Мерц був найбільш проамериканським німецьким політиком, але за президентства Д. Трампа навіть він вимушений домагатись більшої автономії Євросоюзу у військовій сфері [9, с. 1]. Також ЄС сподівається на більшу автономію і в сфері ідеології. Яскравий приклад такої потреби становить феномен «темного просвітництва».

«Сірий кардинал трампізму» бізнесмен Силіконової долини Пітер Тіль німець, який народився у Франкфурті та емігрував до США. Його приклад доводить, що необмежений німецький розум може заглибитись до інтелектуальної девіації у вигляді «темного просвітництва», адепти якого виступають проти соціального егалітаризму, проти нелегальної міграції, за традиційні гендерні ролі. Зокрема, П. Тіль визнає, що лібертаріанці не можуть перемогти, поки голосувати на виборах можуть жінки і люди з високими інтелектуальними здібностями. Рух вважається предтечою нових правих.

Ф. Мерц мав дати відповідь на твердження трампістів, що Європа і Німеччина здійснюють культурне самогубство, відкривши кордони міграції представників інших культур [14, s. 2]. На тлі соціокультурних розбіжностей актуалізувались торговельні протиріччя. 27 березня 2025 р. на тлі коаліційних переговорів у Німеччині президент США Д. Трамп підписав указ про введення митних тарифів на німецькі автомобілі. 3 квітня 2025 р. Трамп ввів 20% митні тарифи проти товарів ЄС. За підрахунками «Інституту німецької економіки» збитки для ФРН від нових тарифів становитимуть до 200 млрд. євро. Тоді як боргові зобов'язання на оборону та модернізацію інфраструктури мали становити до 500 млрд. євро.

7 квітня 2025 р. на тлі падіння курсу акцій у світі Трамп почав торги щодо протекціоністських митних тарифів із Ізраїлем, Індією, В'єтнамом. Євросоюзу пропонувалась угода щодо вільної торгівлі на умовах преференцій для США. Трамп передумовою цього називав виплату 350 млрд. доларів Сполученим Штатам. Трампісти звинувачували німецькі засоби масової інформації в упередженій позиції щодо політики Трампа, якого позиціонували як консервативного революціонера [7, s. 1].

30 квітня 2025 р. виповнилося 100 днів другого президентського терміну Дональда Трампа. Німецькі експерти головним досягненням вважали поглиблення розколу американського суспільства [11, s. 2]. Формування нового валютного порядку передбачало повернення золотого стандарту, що ставило питання долі німецького золотого запасу, який зберігається у США.

6 травня 2025 р. Ф. Мерц був обраний на посаду канцлера ФРН тільки з другої спроби та закликав адміністрацію Д. Трампа не втручатися у німецьку внутрішню політику, роблячи ставку на партію «Альтернатива для Німеччини» [20, s. 1]. Трамп намагався замінити європейські ліберальні еліти на національно-консервативні еліти. Німецькі економічні експерти були стурбовані тим, що тарифна політика Д. Трампа в 2025 р. приведе світову економіку до стагнації. Напередодні саміту «великої сімки» в Канаді канцлер Ф. Мерц опублікував статтю в американській ліво ліберальній газеті «New York Times», присвячену критиці партії «Альтернатива для Німеччини» [19, s. 1]. 23 травня 2025 р. Трамп анонсував запровадження з 1 червня 2025 р. 50% митних тарифів на торгівлю з країнами Європейського Союзу, потім переніс цю дату на липень. 28 травня 2025 р. міністр закордонних справ ФРН Й. Вадефуль

готувався до свого першого на посаді візиту у Вашингтон на день народження державного секретаря США М. Рубіо [22, s. 1]. Верховний Суд США зупинив митні тарифи Трампа. Міністр закордонних справ ФРН Й. Вадефуль у США запевнив, що Німеччина не домагається воєнної поразки Росії в Україні. США були не проти того, аби Євросоюз виснажив себе війною з Росією.

5 червня 2025 р. у Вашингтоні відбулась перша зустріч канцлера Ф. Мерца і президента США Д. Трампа. Обговорювались протиріччя щодо торгівлі. Мерц подарував Трампу копію свідоцтва про народження його дідуся в Баварії [16, s. 2]. Прес-конференція Мерца і Трампа відбулася на тлі публічної сварки Д. Трампа та І. Маска, який критикував президентські економічні ініціативи. Маск погрожував створити третю партію. Фактично американське Big-Tech був невдоволений популізмом Трампа в політиці.

Трамп 7-9 червня 2025 р. придушив протести в Лос-Анджелесі проти депортації нелегальних біженців, що суттєво відрізняло його політику щодо мігрантів від політики Ф. Мерца. За результатами візиту Мерца в США стало зрозуміло, що додаткові мита не перешкоджають експорту німецької сталі до США. Трамп повністю переклав на Європу відповідальність за недопущення поразки України в російсько-українській війні. Тривали важкі переговори з Євросоюзом щодо митних тарифів, які ховали ідею трансатлантичної зони вільної торгівлі, яку просували демократи Б. Клінтон і Б. Обама, але реалізувати яку не наважився Дж. Байден [12, s. 1]. Німецькі експерти досліджуючи специфіку взаємодії з Трампом, згадали, що фінський президент А. Стубб знайшов підхід до 47-го президента США тим, що теж грає у гольф.

4 липня 2025 р. палата представників услід за сенатом прийняла «One Big beautiful Bill Act» податкову реформу Трампа, яка скасувала медичне страхування для 16 млн. американців. Німецькі ліберальні економісти вважали, що зазначена реформа могла стимулювати зростання американської економіки, навіть ціною ліквідації залишків соціальної держави, адже за таку не можна вважати скасування податків з «чайових». Пільги великому капіталу вводились безстроково, а пільги пересічним платникам податків до 2027 року [17, s. 1]. У відповідь Ілон Маск заявив про намір створити «Американську партію». За політичну історію США чимало спроб організувати «третю партію» зазнавали фіаско. На фоні успіху з податковою реформою США погодились продовжити переговори з ЄС щодо митних тарифів до 1 серпня 2025 року. Німецькі експортери зазначали, що немає потреби укладати «митну угоду» з Трампом за будь-яку ціну [13, s. 1].

Німецькі експерти у сфері оборони були стурбовані наміром Трампа переглянути присутність ядерної зброї в Європі. Намітились розбіжності між ЄС і США щодо принципів поділу виняткових економічних зон морського шельфу. В середині липня 2025 р. адміністрація Д. Трампа анонсувала збільшення з 1 серпня на 30% митних тарифів на імпорту із країн ЄС не тільки автомобілів, сталі, алюмінію, а й інших товарів. Скептики звинувачували

Європейську комісію у помилковій тактиці ведення тарифних переговорів, яка спиралася на правила «Світової організації торгівлі», яку Трамп де-факто поховав.

14 липня 2025 р. Трамп анонсував продаж зброї Європі, яка має її надавати Україні. Показово, що німецькі експерти вважали конфлікт щодо призначення нових суддів Конституційного суду ФРН ознакою розколу у німецькому суспільстві, наприклад, щодо питання абортів, нагадує аналогічний розкол в американському суспільстві. 27 липня 2025 р. у Шотландії, де Трамп грав у гольф, голова Європейської комісії Урсула фон дер Ляйєн підписала торговельну угоду, яка викликала суперечливу реакцію капітанів німецької економіки. Експорт США в ЄС без мит. Експорт ЄС в США на 15% митах. ЄС має інвестувати в США 600 млрд. дол., та купити нафти і газу в США на 750 млрд. доларів. Ліберальні економісти зазначали, що політика митних тарифів не тільки ховає «Світову організацію торгівлі», а й загрожує інфляцією у США та втратою лідерських позицій у світі. Німецькі аналітики нагадували, що Трамп веде культурні війни навіть у Пентагоні, звідки видавлювались представники сексуальних меншин [18, s. 2].

15 серпня 2025 р. в Анкориджі відбулися переговори Трампа і Путіна. Трамп не досяг згоди на припинення вогню. Канцлер Ф. Мерц висловив оптимізм, що США залишаються на боці Європи в питанні підтримки України [21, s. 2]. 18 серпня 2025 р. у Вашингтоні відбулися переговори Д. Трампа, Урсули фон дер Ляйєн, М. Рютте, А. Стубба, Ф. Мерца, Е. Макрона, Дж. Мелоні, К. Стармера, В. Зеленського щодо гарантій безпеки для України. Війна йшла не просто на кордоні Європи, а в самій Європі, але Трамп позиціонував себе лише як посередник.

1 жовтня 2025 р. стався шатдаун, адже демократи і республіканці не домовились щодо бюджету на 2026 рік. 30 жовтня 2025 р. Трамп обговорив торговельну війну з Сі Цзінпіном. Китай, завдяки фактору рідкоземельних металів, мав потужний інструмент впливу на США. 11 листопада 2025 р. демократи і республіканці припинили шатдаун та відновили до 31 січня 2026 р. фінансування державних структур. Спочатку шатдаун дав можливість Трампу припинити соціальні програми та звільнили чиновників. Потім його рейтинг впав і республіканці програли вибори в низці штатів.

Наприкінці листопада 2025 р. поглибились розбіжності між США та ЄС щодо умов завершення російсько-української війни. ЄС бажав продовження війни, аби стримувати в Україні російську загрозу. На початку грудня 2025 р. переговори зазнали невдачі. 7 грудня 2025 р. була опублікована нова стратегія національної безпеки США, яка наголошувала на ідеологічних розбіжностях між трампізмом та європейським лібералізмом. Це вітав Кремль. Туск обурювався, що Трамп більше не вважає Євросоюз найближчим союзником США. Навпаки, Трамп, як і Путін, вважав бажаним послаблення і гіпотетичний розпуск Євросоюзу. Наскільки це реалістично, покаже час.

До 47-го президентства США Д. Трампа Європейський Союз і США підійшли з різними статистичними показниками. Середня тривалість життя в ЄС 82 роки, у США 78 років. Смертність малюків ЄС 3,3 США 5,6 на тисячу народжених. Борг до ВВП ЄС 81%, США 120%. Борг студентів ЄС немає, США 40 тис. доларів, у в'язницях на тисячі осіб ЄС 111 чоловік, у США 531 чоловік. Працюючих жінок в ЄС 71%, США 57%. Валовий внутрішній продукт 27 країн членів Євросоюзу у 2025 р. складав 19,5 трильйонів євро. Німеччина 5,1 трильйон, Франція 3,6 трильйонів, Італія 2,65 трильйонів, Іспанія 1,85 трильйони, Нідерланди 1,75 трильйонів, Польща 1 трильйон 53 мільярди, Бельгія 662 мільярди, Швеція 609 мільярдів, Ірландія 561 мільярд, Австрія 516 мільярдів, Данія 442 мільярди, Румунія 435 мільярдів, Чехія 323 мільярди, Фінляндія 306 мільярдів, Португалія 303 мільярди, Греція 253 мільярди, Угорщина 219 мільярди, Словаччина 143 мільярди, Болгарія 128 мільярдів. Люксембург 92 мільярди, Хорватія 90 мільярдів, Литва 83 мільярди, Словенія 73 мільярди, Латвія 46 мільярдів, Естонія 43 мільярди, Кіпр 35 мільярдів, Мальта 24 мільярди євро.

На Мюнхенській конференції з питань міжнародної безпеки 2026 р. від демократів був губернатор Каліфорнії Г. Ньюсом, який висунув утопічну мету вступу цього штату в ЄС. Під тиском Трампа про вступ в ЄС мріють канадські ліберали. Це більш реалістично, адже Канада має на острові Ганс поблизу Гренландії спільний сухопутний кордон із Данією. Але такі інтелектуальні спекуляції є досить далекими від політичного реалізму.

Помітними є відмінності між жорстким політичним реалізмом Трампа та складною еволюцією ліберально-ціннісних орієнтирів зовнішньої політики Євросоюзу, попри всі протиріччя формування спільної зовнішньої політики ЄС. Міжнародне право є додатком до існуючого світового порядку. А цього усталеного світового порядку якраз не було. Після успішного захоплення президента Венесуели Н. Мадуро державний секретар США М. Рубіо пропонував Данії переговори про купівлю Гренландії.

Переговори «коаліції бажаючих» у Парижі 6 січня 2026 р. показали, що Франція, Британія, Німеччина не мають великих військово-технічних можливостей для дій в Україні без участі США. Мерц визнавав, що без згоди Росії неможливо розмістити міжнародні миротворчі сили на території України.

10 січня 2026 р. міністр закордонних справ ФРН Й. Вадефуль у Вашингтоні провів переговори з державним секретарем США М. Рубіо. Позиції сторін були різними щодо Гренландії, щодо угоди ЄС зі спільним ринком країн Латинської Америки (Меркосур). Наприкінці січня 2026 р. ФРН відмовилась від ідеї купівлі американських винищувачів F-35 [8, s. 1]. Німеччина відмовилась від участі у «Раді миру для сектору Газа», вбачаючи в цьому намір Трампа стати президентом Всесвіту. ФРН наголошувала, що для мирного процесу є ООН. Трамп відмовився фінансувати ООН.

На початку лютого 2026 р. німецькі експерти обговорювали можливість незалежності цифрового євро від американської фінансової системи. Адміністрація президента США Д. Трампа підтримала збирання підписів за проведення референдуму щодо відокремлення провінції Альберта від Канади. Один із керівників партії «Альтернатива для Німеччини» Т. Хруппалла дискутував з приводу того, чи має Трамп стратегію щодо ФРН [16, s. 1] 14 лютого 2026 р. державний секретаря США М. Рубіо виступив на Мюнхенській конференції з питань міжнародної безпеки. Він закликав до реформування ООН. США потрібні сильні союзники.

Зважаючи на претензії Трампа на контроль щодо Гренландії, Ісландія вирішила відновити перервані в 2013 р. переговори про вступ до Європейського Союзу. Інша справа, що розширення ЄС, а черга туди велика, не на часі. Адже левова частка ресурсів ЄС мають найближчими роками йти на відновлення оборонного потенціалу, а не на тривале фінансування прийому нових держав-членів.

Висновки. США за президентства Д. Трампа більше не є зразком експорту демократичних стандартів. Сполучені Штати на рівні стратегічних документів перейшли до пріоритетності Індійсько-Тихоокеанського регіону над євроатлантичним регіоном. США за Трампа збираються сприяти зміні європейських ліберальних еліт на правих популістів. Позначились ідеологічні розбіжності між європейськими лібералами та американськими консерваторами. Трамп проти «DEI цензури» (diversity, equity, inclusion різноманітність, рівність, інклюзія) внаслідок чого Канада, Велика Британія, Австралія запровадили заборону доступу у соціальні мережі до 16 років, аби наступне покоління виборців не отримувало «неправильну» право-консервативну політичну пропаганду.

Помітний вплив на трансатлантичні відносини мають дві електоральні кампанії. Перша пов'язана з парламентськими виборами в Угорщині 12 квітня 2026 р., від яких залежить збереження або втрата влади В. Орбана. Він є ключовим європейським союзником Д. Трампа. Друга електоральна кампанія пов'язана з проміжними виборами палати представників і сенату 3 листопада 2026 року. Втрата більшості в палаті представників погрожує закінченням «імперського» президентства Д. Трампа, якому в такому випадку доведеться рахуватися з думкою демократів як з внутрішньополітичних, так і зовнішньополітичних питань.

Відкритим є питання: Чи можливою є перспектива зміцнення трансатлантичних зв'язків? Відповідь полягає у передумовах, які лежать у основі стратегічних підходів сторін, та прагнень їх очільників щодо ідеологічних засад та чи збережеться прірва такою великою, як це постає нині. Необхідно взяти до уваги, що США і Європа належать до єдиної християнської цивілізації, складові якої були досить тісно пов'язані раніше і ця прихильність зберігається й нині. Проте все це, як впливає із сучасної практики, що

найменше не виключає внутрішню цивілізаційну конкуренцію. Відтак неможливо однозначно стверджувати, коли це може бути. Адже малоімовірною є можливість одночасно слідкувати за змістом певного історичного процесу та за графіком його розгортання.

Список використаних джерел та літератури

1. Лові Т. Дж., Гінзбер Б., Шепсл К. А., Ансолабігір С., Ган Г. Американська система влади: повноваження і мета. 17-те видання. Львів: Літопис, 2024. 960 с.
2. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції. К.: К.І.С., 2006. 696 с.
3. Кіссінджер Г. Світовий порядок. К.: Наш формат, 2025. 400 с.
4. Миленко В. Історія президентських виборів у США. К.: Раціо, 2024. 336 с.
5. Скрутон Р. Як бути консерватором. К.: Наш формат, 2024. 232 с.
6. Фукуяма Ф. Лібералізм і його протиріччя. К.: Наш формат, 2023. 192 с.
7. Asch R. Donald Trump als Revoltierender Cäsar. *Cicero*. 27 April 2025. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kulturkampf-in-den-usa-donald-trump-als-revoltierender-casar>
8. Drexel R. Deutschland sollte keine weiteren F-35 Flugzeuge in den USA kaufen. *Cicero*. 24 Januar 2026. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kampfflugzeug-f-35-bundeswehr-100.html>
9. Dzurinda M. Mission Führungspersönlichkeit. *Cicero*. 24 Februar 2025. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/friedrich-merz-nach-der-bundestagswahl-mission-fuehrungspersoenlichkeit>
10. Colby E. The Strategy of Denial. American Defense in the Age of Great Power Conflict. Yale University Press, 2022. 384 p.
11. Engel G. Die gespaltenen Staaten von Amerika. *Tagesschau*. 29.04.2025. URL: <https://www.tagesschau.de/ausland/amerika/trump-100-tage-bilanz-100.html>
12. Friedman G. Wie Donald Trump globale Politik neu verhandelt. *Cicero*. 1 Juli 2025. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/schocktherapie-als-staatskunst-wie-donald-trump-globale-politik-neu-verhandelt>
13. Johannssen Ph. Deutsche Exporteure: Kein Zoll-Deal mit Trump um jeden Preis. *FAZ*. URL: <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/trumps-zolle-im-liveticker-deutsche-exporteure-kein-zoll-deal-mit-trump-um-jeden-preis-faz-110405237.html>
14. Knauss F. Deutschland sollte J.D. Vance und seine Warnungen ernst nehmen. *Cicero*. 17 Marz 2025. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kulturellen-selbstmord-deutschland-sollte-jd-vance-und-seine-warnungen-ernst-nehmen>
15. Krischke B. Als Gastgeschenk für Trump hatte der Bundeskanzler ein besonders document im Gepäck. *Cicero*. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/merz-trifft-trump-als-gastgeschenkt-hatte-merz-ein-besonders-document-im-gepack>
16. Krischke B. Ist Trump ein Vorbild fuer Deutschland? *Cicero*. 9 Februar 2026. URL: <https://www.cicero.de/kultur/tino-chrupalla-bei-caren-miosga-trump>
17. Kopfmacher K. Warum Trumps Steuergesetz keine Katastrophe für die USA ist. *Cicero*. URL: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/big-beautiful-bill-warum-trumps-steuergesetz-keine-katastrophe-fur-die-usa-ist>
18. Kühn O. Trumps Kulturkrieger im Pentagon. *FAZ*. 22.08.2025. URL: <https://www.faz.net/aktuell/politik/usa-unter-trump/signalgate-bericht-ueber-pete-hegsegh-erwartet-110647961.html>
19. Marquier A. Kanzler der Ostküsten Herzen. *Cicero*. URL: <https://www.cicero.de/innenpolitik/friedrich-merz-der-new-york-times-kanzler-der-ostkuesten-herzen>

20. Merz ruft Trump Regierung auf, sich aus deutscher Innenpolitik herauszuhalten. *Deutschlandfunk*. 23.05.2025. URL: <https://www.deutschlandfunk.de/merz-ruft-trump-regierung-auf-sich-aus-deutscher-innenpolitik-herauszuhalten-100.html>
21. Merz: «Amerika bleibt an Bord auch für die Zeit danach». *FAZ*. URL: <https://www.faz.net/aktuell/politik/ukraine/ukraine-liveticker-merz-amerika-bleibt-an-bord-auch-fuer-die-zeit-danach-110172806.html>
22. Wyssuma M. Europa und USA sind bereit, die „Sanktionsschrauben“ anzuziehen. *FAZ*. 28.05.2025. URL: <https://www.faz.net/aktuelle/politik/ausland/wadepful-zu-heiklen-antrittsbesuch-in-washington-110503563.html>

References

1. Lovi, T. Dzh., Hinzber, B., Shepsl, K. A., Ansolabihir, S., Han, H. (2024). *Amerykans'ka systema vldy: povnovazhennya i meta*. L'viv: Litopys. [In Ukrainian].
2. Daynen D. (2006). *Dedali mitsnshyy soyuz. Kurs yevropeys'koyi intehratsiyi*. Kyiv: K.I.S. [In Ukrainian].
3. Kissindzher, H. (2025). *Svitovyy poryadok*. Kyiv: Nash format. [In Ukrainian].
4. Mylenko, V. (2024). *Istoriya prezident-s'kykh vyboriv u SSHA*. Kyiv: Ratsio. [In Ukrainian].
5. Skruton, R. (2024). *Yak buty konservatorom*. Kyiv: Nash format. [In Ukrainian].
6. Fukuyama, F. (2023). *Liberalizm i yoho protyrichchya*. Kyiv: Nash format. [In Ukrainian].
7. Asch, R. (2025, 27 April). Donald Trump als Revoltierender Cäsar. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kulturkampf-in-den-usa-donald-trump-als-revoltierender-casar> [In German].
8. Drexl, R. (2026, 24 Januar). Deutschland sollte keine weiteren F-35 Flugzeuge in den USA kaufen. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kampfflugzeug-f-35-bundeswehr-100.html> [In German].
9. Dzurinda, M. (2025, 24 Februar). Mission Führungspersönlichkeit. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/friedrich-merz-nach-der-bundestagswahl-mission-fuehrungspersonlichkeit> [In German].
10. Colby, E. (2022). *The Strategy of Denial. American Defense in the Age of Great Power Conflict*. Yale University Press. [In English].
11. Engel, G. (2025.29.04). Die gespaltenen Staaten von Amerika. *Tagesschau*. [Online]. Available from: <https://www.tagesschau.de/ausland/amerika/trump-100-tage-bilanz-100.html> [In German].
12. Friedman, G. (2025, 1 Juli). Wie Donald Trump globale Politik neu verhandelt. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/schocktherapie-als-staatskunst-wie-donald-trump-globale-politik-neu-verhandelt> [In German].
13. Johannssen, Ph. Deutsche Exporteure: Kein Zoll-Deal mit Trump um jeden Preis. *FAZ*. [Online]. Available from: <https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/trumps-zolle-im-liveticker-deutsche-exporteure-kein-zoll-deal-mit-trump-um-jeden-preis-faz-110405237.html> [In German].
14. Knauss, F. (2025, 17 Marz). Deutschland sollte J.D. Vance und seine Warnungen ernst nehmen. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/kulturellen-selbstmord-deutschland-sollte-jd-vance-und-seine-warnungen-ernst-nehmen> [In German].
15. Krischke, B. Als Gastgeschenk für Trump hatte der Bundeskanzler ein besonders document im Gepäck. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/merz-trifft-trump-als-gastgeschenkt-hatte-merz-ein-besonders-document-im-gepack> [In German].
16. Krischke, B. (2026, 9 Februar). Ist Trump ein Vorbild fuer Deutschland? *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/kultur/tino-chrupalla-bei-caren-miosga-trump> [In German].
17. Kopfmacher, K. Warum Trumps Steuergesetz keine Katastrophe für die USA ist. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/aussenpolitik/big-beautiful-bill-warum-trumps-steuergesetz-keine-katastrophe-fur-die-usa-ist> [In German].

18. Kühn, O. (2025.22.08). Trumps Kulturkrieger im Pentagon. *FAZ*. [Online]. Available from: <https://www.faz.net/aktuell/politik/usa-unter-trump/signalgate-bericht-ueber-pete-hegsegh-erwartet-110647961.html> [In German].
19. Marquier, A. Kanzler der Ostküsten Herzen. *Cicero*. [Online]. Available from: <https://www.cicero.de/innenpolitik/friedrich-merz-der-new-york-times-kanzler-der-ostkuesten-herzen> [In German].
20. Merz ruft Trump Regierung auf, sich aus deutscher Innenpolitik herauszuhalten. (2025.23.05). *Deutschlandfunk*. [Online]. Available from: <https://www.deutschlandfunk.de/merz-ruft-trump-regierung-auf-sich-aus-deutscher-innenpolitik-herauszuhalten-100.html> [In German].
21. Merz: «Amerika bleibt an Bord auch für die Zeit danach». *FAZ*. [Online]. Available from: <https://www.faz.net/aktuell/politik/ukraine/ukraine-liveticker-merz-amerika-bleibt-an-bord-auch-fuer-die-zeit-danach-110172806.html> [In German].
22. Wyssuma, M. (2025.28.05). Europa und USA sind bereit, die „Sanktionsschrauben“ anzuziehen. *FAZ*. [Online]. Available from: <https://www.faz.net/aktuelle/politik/ausland/wadephul-zu-heiklen-antrittsbesuch-in-washington-110503563.html> [In German].

Kudriachenko A., Martynov A. The Transformation of Euro-Atlantic Relations under the 47th President of the United States, Donald Trump.

The article examines the trends in the transformation of relations between the European Union and the United States under the 47th President of the United States, Donald Trump. Euro-Atlantic relations are no longer a priority for the United States. The main ideological, geopolitical and economic contradictions that the European Union and the United States face are shown. The differences between the liberal European integration project and the conservative-populist Trumpist trend “Make America great again” are highlighted. The methodological basis of the article is based on a comparative study of modern political processes in the European Union and the United States. Scientific novelty. Donald Trump’s administration has relied on the support of European skeptics in the countries of the European Union and the dismantling of the liberal project of European integration. The conclusions note that the historical challenge to relations between the European Union and the United States is a natural consequence of the change in the political paradigm of the development of the United States from liberal to conservative-populist.

Keywords: *Greenland, European Union, euroatlantic relationship, liberal project of European integration, Euroscepticism, United State of America, Trump.*

Надійшла до редколегії: 20.02.2026

Прийнята до друку після рецензування: 11.03.2026

Дата публікації: 26.03.2026